

ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КІОТСЬКОГО ПРОТОКОЛУ

студент **Мальована І. О.**

Кіотський протокол - міжнародна угода, прийнята 11 грудня 1997 року в Кіото (Японія) як доповнення до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (РКЗК ООН). Він встановлює граничні обсяги викидів парникових газів основних промислових країн, сумарні викиди яких мають скоротитись у 2008-2012 рр. щонайменше на 5% у порівнянні з рівнем 1990 (базового) року[1]. Для кожної з цих країн Протоколом передбачено свої граничні обмеження (для України - стабілізація на рівні 100%), для деяких країн вони навіть вищі, аніж їх викиди у 1990 р. Окрім того, Протокол передбачає низку зобов'язань щодо прийняття національних заходів у сферах енергоефективності, охорони поглиначів, сільського господарства, тощо.

Кіотським протоколом передбачаються гнучкі механізми щодо зменшення викидів парникових газів шляхом закупівлі відповідних сертифікатів за кордоном: механізм чистого розвитку (CDM) - передбачає співпрацю між країною, яка розвивається, та індустріалізованою країною; торгівля викидами (JET) - передбачає прямий продаж викидів від однієї індустріалізованої країни до іншої; спільне впровадження (JI) - передбачає співпрацю між двома індустріалізованими країнами[1].

Торгівля викидами, яка запроваджується з 2008 р., передбачає передачу так званих частин (одиниць) установленої кількості і у випадку, якщо держава викидає менше встановленої для неї кількості (тобто скорочення викидів парникових газів перевищує її зобов'язання, "квоту"), вона може продати (відповідно купити) частину своїх невикористаних одиниць установленої кількості (вимірюються в тонах еквіваленту двооксиду вуглецю). На сьогоднішній день підписали та ратифікували протокол 187 країн. Україна приєдналася до нього 4 лютого 2004 року. Незважаючи на те що це приєднання супроводжувалося серйозною підтримкою, більша частина вітчизняних підприємств забули про протокол майже на 5 років. Наша країна регулярно «не добирає» достатньо великі об'єми, що дозволяє продавати квоти на викиди парникових газів. В перше в березні 2009 року Японія придбала в Україні право на викид в атмосферу майже 2 млрд тонн двооксиду вуглецю (30 млн квот по 10 EUR за кожну), тобто країна отримала 300 млн EUR за чисте повітря.

Участь у Кіотському процесі відповідає цілям розвитку економіки України. На підставі повномасштабної реалізації норм Кіотського протоколу можна повернути інвестиції в такі національні проекти, як підвищення енерго-ефективності, використання відновлювальних джерел енергії та палива з меншим вмістом вуглецю, збереження, відновлення та розведення лісів, уловлювання парникових газів, зменшення викидів парникових газів від сміттєзвалищ та ін. Через торгівлю скороченням викидів парникових газів Україна може залучити від 1 млрд до 10 млрд дол. США, тобто застосування гнучких механізмів може призвести до економічного зростання [2].

У грудні 2012 році термін дії Кіотського протоколу закінчується, що обумовлює необхідність проаналізувати позитивні й негативні наслідки міжнародної угоди, які слід врахувати у майбутніх угодах щодо протидії глобальним кліматичним змінам [3].

Передбачалося, що на 15-тій Конференції сторін Рамкової Конвенції ООН, яка відбулася в Копенгагені у грудні 2009 року, буде розроблена нова міжнародна угода, проте вона фактично закінчилася провалом.

Отже, закінчення терміну дії Кіотських домовленостей обумовлює необхідність розроблення й погодження нової угоди з запобігання глобальним кліматичним змінам. У зв'язку з цим, а також з урахуванням внутрішньої соціально-економічної ситуації, перед Україною стоять два ключових завдання:

1. враховуючи наявність значного потенціалу, сформованого за рахунок скорочення викидів парникових газів, необхідно залучити якомога більше цільових інвестицій на впровадження заходів з підвищення енергетичної та екологічної ефективності, технологічного переоснащення енергетичної галузі, збільшення виробництва альтернативних відновлюваних джерел енергії.

2. максимально врахувати національні інтереси та особливості у переговорному процесі підготовки нової угоди.

1. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_801

2. Туниця Ю.Ю. Екоєкономіка і ринок: подолання суперечностей / Ю.Ю. Туниця. - К. : Вид-во "Знання", 2006. - 314 с.

Науковий керівник: доц. Касьяненко В. О.